

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КЛІНІЧНОЇ ТА ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ МЕДИЦИНИ

Матеріали 86-ї підсумкової конференції науковців
Буковинського державного медичного університету

Чернівці, БДМУ
2005

О.М. Рак ХАРАКТЕРИСТИКА МЕДИЧНИХ І ПАРАМЕДИЧНИХ ТЕРМІНІВ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВ ІЗ ПОГЛЯДУ СЕМАНТИКИ	191
М.М. Сядоренко ОСОБЛИВОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОСОФСЬКОЇ АНТРОПОЛОГІЇ....	196
В.Г.Синиця ДО ЕТИМОЛОГІЇ ДЕЯКИХ ПОЛІТИЧНИХ ТЕРМІНІВ	201
Н.М. Соловійова, А.М. Семисюк ПРАГМАЛІНГВІСТИЧНА ОРГАНІЗАЦІЯ ТИПОЛОГІЇ АНГЛІЙСЬКОЇ ЛЕКСИКИ ПІДМОВИ ПАРАМЕДИЦИНИ	204
А.В.Ткач, Г.В.Навчук ОСОБЛИВОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ У ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНОМУ АСПЕКТІ.....	208
О.Б. Томілова НЕОЛОГІЗМИ У ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ	215
І.Є. Томка ПРО ВЖИВАННЯ ДЕЯКИХ СУФІКСІВ ПРИ УТВОРЕННІ ФРАНЦУЗЬКИХ МЕДИЧНИХ ТЕРМІНІВ	219
В.А.Троянський ПРОБЛЕМА ЛЮДИНОЗНАВСТВА В СУЧАСНІЙ НАУКОВІЙ КАРТИНІ СВІТУ.....	223
О.В. Шкром'юк ОСОБЛИВОСТІ ФОНЕТИЧНОЇ АСИМІЛЯЦІЇ НІМЕЦЬКИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ У ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ.....	227
Л.Б.Шутак УКРАЇНСЬКА МОВА: ДЕРЖАВНА МОВА ЧИ СУРЖИК?.....	230

НЕОЛОГІЗМИ У ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

О.Б. Томілова

Кафедра іноземних мов
(зав. – доц. О.М. Рак)

Буковинського державного медичного університету

За останні роки політичний (політологічний) дискурс став активним об'єктом лінгвістичних досліджень. Під політичним дискурсом ми розуміємо зв'язний (усний чи письмовий) текст, виражений за допомогою вербальних та невербальних засобів, зумовлених ситуацією політичного спілкування у сукупності з прагматичними, соціокультурними, психологічними та іншими факторами [2].

Політичний дискурс виявляється у таких жанрах, як інтерв'ю з політиком, проблемна аналітична стаття, полеміка (теледебати, дискусія в пресі), промова політика, інавгураційне звернення президента, політичний документ (указ президента, текст закону, комюніке), звіти уряду у парламенті, затвердження та обговорення бюджету [2].

Сучасне політичне життя актуалізувало значення політичного слова. Уміння використовувати саме ті слова, що будуть адекватно інтерпретовані і матимуть прогнозований зміст у “карті” іншої людини (або групи людей) вельми цінується у політичному дискурсі. Серед лексичного вокабуляру політичного тексту важливу роль відіграють неологізми, оскільки вони сприяють експресивності, новизні, емоціональності політичної мови та допомагають реалізації політичного впливу на масового читача/слухача.

Матеріалом нашого дослідження став суцільний відбір політичних неологізмів, які виникли у сфері політики в англійській мові починаючи з 90х років ХХ століття. Для встановлення та опису тих фрагментів дійсності, які отримали своє лінгвістичне вираження у зазначений період часу, нами використовується теорія фреймів та когнітивних моделей. В основу когнітивного аналізу нами був покладений мережно-блочний підхід, тобто лексичні одиниці розподіляли-

ся за блоками відповідно до тематичної спорідненості концептів, які вони позначають. Тут під фреймом мається на увазі загальне родове позначення набору понять, а також певна концептуальна модель, що відповідає формалізованому семантичному полю або мережі.

Неологізми у політичному дискурсі та відповідні їм концепти були поділені на 6 секторів політичної картини світу англomовного суспільства, які розглядаємо як окремі загальні фрейми неологічної концептуальної системи політики: **ДЕРЖАВА, ПОЛІТИЧНИЙ РУХ, ВИБОРЧА КАМΠΑНИЯ, ПОЛІТИЧНИЙ ДІЯЧ, ПОЛІТИЧНА МОВА, ТЕРОРИЗМ**. Кожен фрейм розгалужений на субкатегорії політичних неологізмів та їх відповідних концептів.

Фрейм **ТЕРОРИЗМ**, за нашими підрахунками, виявився найпродуктивнішою сферою творення нових лексико-семантичних та фразеологічних одиниць. Це є закономірним явищем, адже мова відображає сучасну реальність – теракт 11 вересня 2001 року в Нью-Йорку, Вашингтоні та Пенсільванії, війна США та її союзників, що ведеться проти Іраку. У межах цього фрейму ми виокремлюємо такі категорії: **ТЕРОРИЗМ, АНТИТЕРОРИЗМ, ЗБРОЯ**. Категорія **ТЕРОРИЗМ** містить дві субкатегорії – **ПРИХИЛЬНИКИ ТЕРОРИЗМУ** та **ВІЙНА**. Так, наприклад, фразеологічне новоутворення **axis of evil** означає групу країн (Іран, Ірак, Північну Корею, а також, Лівію, Кубу та Сирію), які готові виділяти гроші на терористичні акти. Ілюструючи категорію **АНТИ-ТЕРОРИЗМ**, хочемо відмітити, що неологізми, які належать до неї відображають як позитивні явища (**Higher State of Awareness** – позитивне свідоме ставлення нації до боротьби з тероризмом), так і негативні (**defector** – людина, яка перебиралася з Іраку в США з метою надання певної інформації про Садама Хусейна та його плани).

Внаслідок організованої президентом США Джорджем Бушем кампанії по вилученню зброї масового знищення в публікаціях з'явилася низка неологізмів, похідних від **Weapons of Mass Destruction** (**weapons of ministerial destruction, weapons of mass media, weapons of nasty scratches, weapons of mass deception, etc.**, що утворюють категорію **ЗБРОЯ**).

Хоча фрейм **ПОЛІТИЧНА МОВА** містить три категорії: **ПОЛІТИЧНА ПРОМОВА, ПОЛІТИЧНА КОРЕКТНІСТЬ** та **ПОЛІТИЧНА ПРОПАГАНДА**, остання категорія найповніше та найяскравіше відображає сутність політики, оскільки пропаганда володіє спільни-

ми ознаками з рекламою. Пропаганду класифікують відповідно до джерела, з якого вона надходить. Біла пропаганда з достовірного джерела, яке завжди можна перевірити, чорна пропаганда вдає, що надходить з безпечного правдивого джерела, а насправді від противника, сіра пропаганда вдає, що надходить з нейтрального джерела, а насправді від опонента. Ціла низка неологізмів свідчить про неминуче втручання пропаганди у життя сучасної людини: **prop-agenda** (контроль не того, про що ми думаємо, а того, що ми думаємо про), **dreadvertise** (рекламувати за допомогою залякування, брати участь у мілітаристичній пропаганді). Дуже часто політична пропаганда містить елементи скандалу для того, щоб зашкодити опоненту чи з іншою метою: **smoking bed** (доказ подружньої зради політика чи іншої відомої політичної особи), **stalkerazzi** (журналіст таблоїдної преси, який вдень і вночі переслідує видатних діячів у пошуках компрометуючої інформації).

У категорії ПОЛІТИЧНА КОРЕКТНІСТЬ ми виділяємо такі новоутворення – **Mrr.** (назва, що використовується для позначення чоловіка, жінка якого домінує у сім'ї), **thoo** (він або вона (коли стать людини невідома)).

Важливим елементом політичного дискурсу є політична промова. Від ефективності використання мови у політичному дискурсі залежить авторитет лідера. До категорії ПОЛІТИЧНА ПРОМОВА належать наступні неологізми – **circumverbiate** (уникати відповіді на запитання, використовуючи невиразні слова та закручені конструкції і повільно переходити на іншу тему), **schmügel** (процес відповідання на власні запитання), **Spinnish** (мова, що використовується політиками з метою впливу на аудиторію).

У фреймі ПОЛІТИЧНИЙ ДІЯЧ, що характеризується великою кількістю політичних новоутворень, ми виокремлюємо такі категорії – ПОСАДА, ЧЛЕН ПАРТІЇ, ПОЛІТИЧНЕ ОТОЧЕННЯ. Найчисельнішим, за нашими підрахунками є категорія ПОЛІТИЧНЕ ОТОЧЕННЯ, що була поділена нами на наступні субкатегорії – ПОЛІТИЧНЕ ОТОЧЕННЯ – **cotton dandy** (людина, яка говорить про величність свого політичного патрона, хоча для цього немає ніяких підстав); **ZOON POLITICON**, що позначають громадянина, який відчуває залежність свого повсякденного життя від політичних подій в ешелонах влади, від розвитку економічних реформ та розуміє перс-

пективний зв'язок власного майбутнього з майбутнім держави в цілому: **electoral collagen** (виборці задіяні у політичному процесі для того, щоб створювати враження дійсного вибору (враження, зазвичай, потім розсіюється)). Категорія ПОСАДА представлена такими політичними неологізмами – акронімами **FLOTUS** (First Lady of the United States), **POTUS** (President of the United States), **VPOTUS** (Vice President of the United States) та новоутвореннями типу **presidentialness** (фізичні або розумові якості, що дозволяють людині претендувати на посаду президента). У категорії ЧЛЕН ПАРТІЇ знаходимо такі неологізми: **blue hot** (активіст демократичної партії), **SUV Democrat** (демократ, що наголошує на економії паливних ресурсів, хоча сам їздить на спортивному автомобілі).

Фрейм **ДЕРЖАВА** є найбільш розгалуженою сферою, адже містить різноманітні категорії, що пов'язані з цим поняттям: **СУСПІЛЬСТВО** – **eutopia** (будь-яке вигадане місце, що є ідеальним з точки зору моралі та політики); **УГОДИ** – **crawlfishing** (невиконання умов договору); **ПОЛІТИЧНИЙ УСТРІЙ** – **democracy** (демократія, що характеризується абсурдністю); **ФОРМИ ПРАВЛІННЯ** – **aleatocracy** (форма правління, у якій чиновники призначаються навмання, як лотерея папірців з капелюха); **ПОЛІТИЧНА ВЛАДА** – **mediocracy** (політична влада у руках посередності); **ГРОШОВА ПОЛІТИКА** – **dead presidents** (гроші у вигляді векселів).

Відомо, що період виборів є дуже важливим моментом у житті держави. Тому не дивно, що у сфері **ВИБОРИ** з'являються нові слова, адже вони характеризуються експресивністю і безумовно привертають увагу виборців своєю оригінальністю. У фрейм **ВИБОРИ** ми віднесли неологізми таких категорій – **ПЕРЕДВИБОРЧА КАМПАНІЯ**, що є початковою стадією виборів і містить субкатегорію **ОПИТУВАННЯ**, та **ВИБОРИ** – вирішальний момент для держави, що містить субкатегорії **ПОЛІТИЧНА АТАКА** та **КАНДИДАТИ**. У категорії **ПЕРЕДВИБОРЧА КАМПАНІЯ** є багато негативних явищ – **dirty tricks Thursday** (четвер перед виборами, коли кандидати звинувачують своїх опонентів у скандальній поведінці, залишаючи час на взаємний удар). Субкатегорія **ПОЛІТИЧНА АТАКА** містить такі новоутворення – **just-in-time delivery** (фінальна негативна атака опонента).

Небагаточисельною порівняно з іншими фреймами виявилася сфера **ПОЛІТИЧНИЙ РУХ**. Ось деякі новоутворення, пов'язані з

політичним рухом, –**theoson** (консервативна людина, яка переконана у тому, що релігія повинна відігравати важливу роль у формуванні та застосуванні громадської політики), **wrecker** (людина, що виступає проти реформ).

Література. 1. Андрусак І.В. Неологічна картина світу англomовного суспільства кінця ХХ століття // Мовні та концептуальні картини світу / Зб. наук. праць / Київський національний університет ім. Т.Шевченка. – 2001. – №5. – С.7-11. 2. Дискурс іноземномовної комунікації (колективна монографія). – Львів: Видавництво Львівського національного університету імені Івана Франка, 2001. – 495 с. 3. Серажим К.С. Термін „дискурс” у сучасній лінгвістиці // Вісн. Харків. ун-ту. – Харків, 2001. – №520. – Сер. Філологія. – Вип. 33. – С.7-12.